

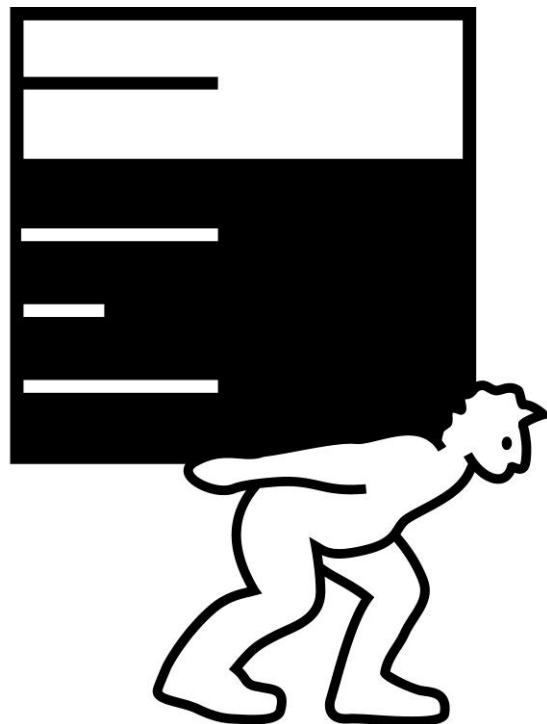
Macro

Europa

'Als je toch al denkt, kun je net zo goed GROOT denken.'

Donald J. Trump

zeer groot
groot
vrij groot
klein
zeer klein

In deze module gaan we in op de economische samenwerking tussen verschillende landen. Er zijn vele verschillende samenwerkingsverbanden tussen landen op de wereld. Enkele voorbeelden zijn:

- Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en de Wereldbank
- De World Trade Organization (WTO)
- De Europese Unie
- De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)

en nog vele, vele andere.

Wat brengt landen ertoe om met elkaar samen te werken? Welke problemen duiken daar bij op? Is er een parallel met de samenwerking tussen bedrijven zoals we die besproken hebben bij de module Stratego?

We zullen de samenwerking binnen de Europese Unie als model nemen voor internationale samenwerking en onderhandeling. Veel van de motieven tot en de problemen rond samenwerking die we hier tegenkomen zijn ook te herkennen bij andere internationale samenwerkingsverbanden.

Opdracht 1

Ga van elk van de bovengenoemde internationale organisaties na wat hun missie is.

Opdracht 2

- a. Bedenk vijf redenen waarom Nederland zou willen samenwerken met andere landen (in of buiten Europa)
- b. Bedenk drie problemen die Nederland zou kunnen ondervinden als het samenwerkt met andere landen.

Hoofdstuk 1: Waarom samenwerken?

Opdracht 3

- a. Ga naar de site http://ec.europa.eu/youreurope/index_nl.html en zoek drie

- voordelen voor jou persoonlijk van het feit dat Nederland lid is van de Europese Unie
- b. Zie je persoonlijk ook nadelen?
- c. Zie je nadelen voor Nederland?

Ontwikkelingen Nederlandse export

De Nederlandse exportpositie staat onder druk. Dit blijkt uit prognoses van het EIM (Economisch Instituut Midden- en Kleinbedrijf) voor 2009 op basis van een groot aantal economische indicatoren. De kerngegevens van het mkb zijn een bijlage bij de begroting van het ministerie van economische zaken. De winstgroei van 3 procent voor het gehele mkb-bedrijfsleven is een lichte achteruitgang in relatie tot 2008. De komende jaren is het voor de Nederlandse economie van belang om de exportpositie te verbeteren.

Voor dit jaar verwacht het EIM een stijging met 3,25 procent. In 2007 stegen de winsten nog met gemiddeld 8 procent. De vette jaren lijken dus voorbij. Buiten Nederland doet de groothandel het 't beste. In 2009 kan de export met 4 procent groeien, maar dat is wel een lager percentage dan in de afgelopen jaren. De industrie blijft steken op een procent, de dienstensector op 1,5 procent. Het totale mkb ziet zijn uitvoerprestatie met 2,25 procent toenemen.

Nederland speelt een belangrijke rol als toegangspoort naar Europa. Het grootste deel van de uitvoer wordt gerealiseerd door de doorvoer van goederen. In Nederland geproduceerde uitvoer blijft wel van groot belang voor de groei van de Nederlandse economie.

Europa is de belangrijkste handelspartner voor Nederlandse bedrijven. **80% van onze internationale handel vindt plaats in Europa.** Wel zien we de laatste jaren in toenemende mate handel met Midden- en Oost-Europese landen en Azië, waarbij China met name een grote rol speelt.

Het exporterende mkb in Nederland

Het Nederlandse mkb telt ongeveer 685.000 ondernemingen. Daarvan is ruim 15% exporteur, wat neerkomt op ongeveer 100.000 ondernemingen. Uit onderzoek van MKB-Nederland en ABN AMRO blijkt dat er bovendien een nog onbenut exportpotentieel in het mkb bestaat van nog eens 80.000 bedrijven. MKB-Nederland streeft ernaar dit potentieel zoveel mogelijk te benutten. Om op een actieve manier invulling aan deze doelstelling te geven heeft MKB-Nederland het Bureau Internationale Handel opgericht. Dit Bureau heeft als taak het bevorderen van internationalisering van het mkb alsmede het benutten van het exportpotentieel.

Internationalisering biedt kansen

De Europese Economische Regio telt ongeveer 20.415 mkb ondernemingen en is daarmee goed voor 80.790 voltijdbanen. Het Europese mkb is met twee derde van alle banen dan ook van groot belang voor de Europese economie, ze vormt de motor waarop de Europese economie draait.

U kunt aan de economische groei bijdragen door uw internationale handelsactiviteiten op te starten of uit te breiden. Het betreden van een nieuwe markt kan voor uw bedrijf veel voordelen met zich meebrengen. Ten eerste creëert u op deze manier een risicospreiding. Verder kan uw omzet stijgen wanneer u nieuwe markten betreedt. De Nederlandse markt is immers al voor een groot gedeelte 'verzadigd'. Kortom, exporteren of anderszins internationaal zakendoen biedt uw bedrijf veel kansen.

Bron: http://www.internationalehandel.mkb.nl/Internationale_handel

Opgave 4

- a. Haal uit de tekst een argument voor internationale samenwerking met andere landen.
- b. Haal uit de tekst een argument voor Nederland om lid te zijn van de Europese Unie
- c. Wat verstaan we onder de Europese Economische Regio? Zoek op internet.

Voor Nederlandse bedrijven is de export een mogelijkheid om de afzet en omzet te vergroten. Maar zitten andere landen op onze producten te wachten? Er kunnen verschillende redenen zijn waarom het buitenland Nederlandse producten aantrekkelijk vindt:

- De Nederlandse producten kunnen goedkoper zijn dan de buitenlandse, bijvoorbeeld omdat de arbeidsproductiviteit bij de productie van dat product in Nederland erg hoog is
- De Nederlandse producten kunnen beter van kwaliteit zijn, bijv. omdat de kennis over die producten in Nederland groot is.
- De Nederlandse producten kunnen uniek zijn. Alleen in Nederland verkrijgbaar.
- De Nederlandse producten zijn beter bekend door goede en intensieve marketing

Al deze argumenten zorgen voor een grotere export van Nederland naar het buitenland. Maar natuurlijk zullen Nederlanders ook goederen importeren uit het buitenland om dezelfde redenen als hier genoemd.

Het bekende spreekwoord: "als twee ruilen moet er één huilen" gaat hier dus niet echt op. De landen specialiseren zich in de productie waarin ze een voorsprong (in efficiency /kosten) hebben ten opzichte van andere landen.

Dit zorgt ervoor dat de productiefactoren dus zo efficiënt mogelijk gebruikt worden en dat is gunstig voor de prijzen van de goederen en daarmee voor de consumenten.

Internationale handel is voor beide partijen interessant en kan tot meer inkomen in beide landen leiden. Een win-win-situatie dus.

Conclusie: als alle landen zich specialiseren in de productie van dat goed waar ze het beste in zijn (lees: de grootste voorsprong in hebben) dan is de wereldwijde productie het meest efficiënt (en dus het goedkoopst) en kan de mensheid met de beschikbare productiefactoren zo veel en zo goedkoop mogelijk consumeren.

Je begrijpt nu hopelijk dat veel economen en politici pleiten voor zo veel mogelijk internationale handel en zo min mogelijk regeltjes en wetten om die internationale handel dwars te zitten (we noemen dat handelsbelemmering of protectie)

Een gemeenschappelijke markt waarin de deelnemers elkaar geen handelsbelemmeringen in de weg leggen is op basis van wat we net gezien hebben een aantrekkelijke vorm. Het verbaast je dan waarschijnlijk ook niet dat er vele organisaties van landen in de wereld zijn die dit regelen.

(Tussen haakjes: er is onder economen een argument waarom landen hun economie wel mogen beschermen en dus aan protectie doen: als jonge industrieën nog een kans moeten krijgen zich te bewijzen. Een vernieuwende industrie starten is duur en die zou door goedkope import volkomen worden weggeblazen. Maar het kan zijn dat wanneer de vernieuwende industrie de kans krijgt op grotere schaal te produceren, de productie uiteindelijk goedkoper is en ook nog eens van een hogere kwaliteit dan de producten uit het buitenland. Die industrieën die in de kinderschoenen staan mogen door protectie de kans krijgen zich te bewijzen. Probleem; hoe lang? Wanneer zijn die industrieën volwassen?)

Vrijhandelsassociatie

De meest simpele organisatievorm is die van de zogenaamde vrijhandelsassociatie.

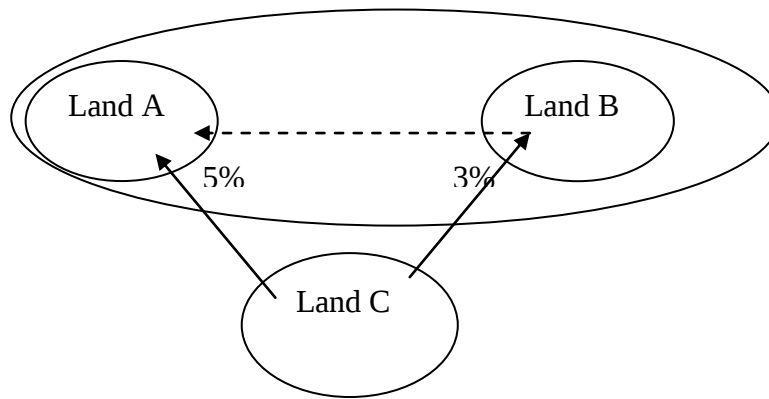
Voorbeelden hiervan zijn de NAFTA (de North Atlantic Free Trade Association) en de EFTA (de European Free Trade Association).

Zij hebben de afspraak elkaar geen invoertarieven op producten op te leggen.. In hoofdstuk 2 komen we hier nog op terug.

Opdracht 5

Zoek op internet welke landen lid zijn van de NAFTA en de EFTA

Toch bleek de vrijhandelsassociatie niet alleen voordelen maar ook wat problemen met zich mee te brengen. Kijk maar in het volgende plaatje:

Douane-unie

Land A en land B vormen een vrijhandelsassociatie. Land C hoort er niet bij en dat betekent dat land A en land B de producten uit land C in hun land duurder maken. Een product van € 100,- gaat in land A € 105,- kosten en in land B € 103,-. Die extra € 5,- in land A komen in de schatkist van land A terecht.

Een slimme exporteur in land zal nu proberen een zakenpartner in land B te vinden die zijn producten koopt en die dan zonder tarief kan doorverkopen aan land A. Als land A dit wil voorkomen dan moeten ze bij alle producten papieren eisen waar op staat in welk land dit product geproduceerd is (een zogenaamd certificaat van herkomst). Dat is een enorme papierwinkel en is nog fraudegevoelig bovendien. Dus hebben sommige vrijhandelsassociaties bedacht dat het wel slim is om naar landen buiten de associatie dezelfde tarieven te rekenen. Je hebt dan inmiddels twee afspraken met elkaar:

1. je rekent elkaar geen tarieven en 2. je rekent anderen eenzelfde tarief

We noemen een groep landen met deze afspraken een douane-unie.

Nederland heeft ook deelgenomen aan een dergelijke douane-unie samen met België en Luxemburg: de Benelux. Deze Benelux heeft aan de wig gestaan van de Europese Unie. Voor een uitgebreider overzicht van het ontstaan van de Europese unie kun je kijken op:

http://europa.eu/abc/history/index_nl.htm

In dit overzicht kun je zien dat er verdergaande samenwerking gewenst was.

Economische Unie of gemeenschappelijke markt

Door de vrijhandel tussen de lidstaten worden deze staten steeds meer afhankelijk van elkaar. Als het in Duitsland niet goed gaat met de economie dan heeft Nederland daar flink last van want Duitsland is onze belangrijkste handelspartner. Er komt dus behoefte aan meer samenwerking op economisch gebied. Ook op andere terreinen zoals wetgeving en cultuur heeft men behoefte aan samenwerking, maar daar gaan wij hier niet verder op in.

Een economische unie is dus een veel strakkere samenwerking dan een vrijhandelsassociatie of een douane unie. Bij een economische unie of gemeenschappelijke markt zijn niet alleen de onderlinge invoerrechten afgeschaft en is er een gemeenschappelijk buitentarief, ook andere handelsbelemmeringen moeten verdwijnen. Er mag geen beperking meer zijn op de hoeveelheid in te voeren handel, en er mogen ook geen andere kwaliteitseisen gesteld worden dan de landen zelf aan hun producten stellen.

Bovendien wordt ook het onderlinge geldverkeer vrijgemaakt, en mag iedereen binnen het gebied werken en wonen waar men wil. Binnen een economische unie of gemeenschappelijke markt is er dus een vrij verkeer van productiefactoren.

Men wil gemeenschappelijk beleid voeren en daar zijn dan ook een soort Europese ministeries en een Europees Parlement voor nodig. Dit leidt tot de oprichting van een economische unie: de EEG, de Europese Economische Gemeenschap. Een belangrijk voorbeeld van gezamenlijk economisch beleid is het Europese Landbouwbeleid. (kijk op

de bovengenoemde site voor uitgebreidere informatie).

Behalve de uitbreiding van de samenwerking tussen de zes landen komt er ook al snel uitbreiding van het aantal landen en dat gaat door tot op de dag van vandaag.

Opdracht 6

Zoek op internet welke landen op dit moment lid zijn van de Europese Unie en welke op korte termijn lid worden.

Economische en Monetaire Unie

Maar een twaalftal landen van de EU ging deze vorm van samenwerking nog niet ver genoeg. Zij wilden ook nog één munt: de Euro. Volgens sommigen is dit de kroon op het werk van de economische integratie, voor anderen is het net een stap te ver. Het grote voordeel van een munt is, en daarom is ook de euro ingevoerd, dat bedrijven die over de grenzen heen handelen geen wisselkoersrisico meer lopen. Koersrisico bij internationale handel en het indekken daartegen, zijn belangrijke transactiekosten die internationale handel serieus belemmeren. Wanneer bijvoorbeeld destijds goederen 3 maanden na het sluiten van het contract aan een bedrijf in Spanje leverde, waarvan de factuur nog eens 3 maanden later wordt betaald, kan door de koersverandering van de gulden ten opzichte van de Spaanse peseta in destijds dat halve jaar in een klap de hele winst zijn verdwenen. Bedrijven konden zich daar wel tegen verzekeren, maar dat kost natuurlijk wel premie. Je begrijpt nu dat het Nederlandse bedrijfsleven een grote voorstander van de euro was, omdat export belangrijk is en een groot deel van de handel met landen binnen de eurozone plaatsvindt. We komen in Hoofdstuk 3 nog uitgebreid op de EMU terug.

Samenwerken of vechten.

Handelsoorlog tussen EU en VS stap dichterbij

Met dank overgenomen van EU observer, gepubliceerd op 6 oktober 2004, 17:41.

The European Union has decided to take the first legal steps against the US over its subsidies to Boeing.

It announced on Wednesday (6 October) that it has asked for "consultations with the United States in the World Trade Organisation (WTO) on massive subsidies granted to Boeing".

The EU's decision is a retaliatory move following Washington's announcement earlier on Wednesday that it would take Brussels to the WTO for its subsidies to Airbus.

US trade representative Robert Zoellick said Airbus was now bigger than its US rival Boeing, and continued public funding was unfair.

"This is about fair competition and a level playing field", he said.

Dismissing this, Mr Lamy said that "the US move in the WTO concerning European support to Airbus is obviously an attempt to divert attention from Boeing's self-inflicted decline".

"If this is the path the US has chosen, we accept the challenge", continued the Trade Commissioner.

Wednesday's stand-off comes after Washington in July, asked the EU to scrap a 1992 bilateral agreement which deals with rules on government aid to the world's biggest aircraft manufacturers.

Three subsequent meetings saw no agreement leading the US to make its move on Wednesday.

Zoals uit het bovenstaande artikel blijkt is er niet altijd sprake van samenwerking tussen landen ook al zou dat volgens de theorie voor beide landen voordelig zijn. Zeker in tijden dat de economie er niet florissant bij staat hebben landen de neiging hun eigen industrie een extra steuntje in de rug te geven, wat weer reacties oproept bij andere

landen. Een handelsoorlog ligt dan op de loer.

Handelsoorlog escaleert

AMSTERDAM - Een mondiale handelsoorlog dreigt door het escaleren van vele handelsconflicten. China, Japan, de Europese Unie en Noorwegen hebben sancties aangekondigd als de Verenigde Staten doorgaan met het beschermen van de eigen industrie en landbouw. De internationale instellingen IMF, Wereldbank en WTO waarschuwen tegen dit oprukkende protectionisme.

Japan en Noorwegen zeggen een deel van de Amerikaanse exporten naar hun markten met import heffingen uit de markt te zullen prijzen. Dit als vergelding voor de sterk omstreden Amerikaanse sancties tegen goedkope staalimporten uit Europa en andere werelddelen.

Eerder deze week dreigde China eveneens met handelsmaatregelen tegen de Verenigde Staten. Dat gebeurde uit verontwaardiging over dreigend Amerikaans protectionisme tegen goedkope textielimporten, zoals T-shirts, ondergoed en spijkerbroeken. De Europese Unie wil half december 2,2 miljard dollar aan uiteenlopende Amerikaanse importen met handelssancties treffen, als de VS niet onmiddellijk hun staalbeleid aanpassen.

Naast dit wapengekletter, dat het gevaar in zich draagt uit te lopen op een wereldwijde handelsoorlog, wordt dezer dagen ook op diplomatiek gebied flink de druk opgevoerd om het zover niet te laten komen. Zo heeft de Britse premier Blair de Amerikaanse president Bush, tijdens diens staatsbezoek aan Londen, te verstaan gegeven de staalheffingen direct stop te zetten.

Bush, die volgend jaar als president wil worden herkozen, lijkt steeds meer zijn toevlucht in protectionisme te zoeken uit vrees voor Amerikaanse staalarbeiders, boeren en andere bevolkingsgroepen die bang zijn dat vrijhandel leidt tot banenverlies.

Blair werd bij zijn kritiek op Bush gisteren publiekelijk gesteund door de Duitse bondskanselier Schröder en Europees handelscommissaris Lamy. Zelfs de Amerikaanse centrale-bankpresident Greenspan waarschuwde deze week voor het opkomende protectionisme. Datzelfde deed ook WTO-topman Supachai, al waarschuwde hij tegelijk ook China de Amerikanen niet met gelijke munt terug te betalen, maar het te zoeken in een strategie van onderhandelingen.

In dit koor schaarden zich gisteren ook IMF-topman Horst Köhler en Wereldbank-president Wolfensohn. In een gezamenlijke brief waarschuwen zij de regeringen van alle lidstaten van beide top-instellingen, zich niet toe te leggen op bilaterale of regionale handelsafspraken, maar zich opnieuw in te spannen voor hervatting van de in september, in het Mexicaanse Cancun, vastgelopen wereldwijde handelsbesprekingen.

Die kritiek van Köhler en Wolfensohn kwam ook daags na een bijeenkomst in Miami, waar de handelsministers van vrijwel het gehele Amerikaanse continent onverwacht overeenstemming wisten te bereiken over de vorming van een

vrijhandelszone voor het gehele westelijk halfrond. IMF en Wereldbank zien weinig in dit soort regionale akkoorden. „Zij kunnen geen substituut zijn voor het vastgelopen overleg van Cancun", zo vinden Köhler en Wolfensohn.

Bron : Trouw

Beide voorbeelden zijn van al een paar jaar geleden. De laatste jaren hebben de grote landen in de wereld er voor gezorgd dat er geen handelsoorlogen meer optreden. Zoals we al in de module Stratego hebben gezien kun je als bedrijf of in dit geval als land kiezen voor samenwerken of een prijzenoorlog beginnen.

Opdracht 7

Vergelijk de rol die de WTO, het IMF en de Wereldbank vervullen met die van de Europese of Nederlandse overheid. Noem een overeenkomst en een verschil en licht dat kort toe.

Dat vrijhandel en handelsverdragen niet altijd voor alle partijen goed uitpakken blijkt uit het volgende filmpje: <http://nl.youtube.com/watch?v=FEvUWIVGIwY>

Opdracht 8

- Welke argumenten worden er in het filmpje genoemd tegen vrijhandel
- Ben je het met die argumenten eens? Motiveer je antwoord

Samenvatting

Samenwerking kan voordelen opleveren voor alle deelnemers. Dat is vanzelfsprekend als het ene land het ene en het andere land het andere goed beter/goedkoper kan produceren. Maar zelfs als één land beter/goedkoper is in de productie van beide goederen kan samenwerking toch voordelig zijn voor beide landen.

Met de EU als voorbeeld hebben we gezien dat er verschillende vormen van samenwerking zijn die steeds meer omvatten: van vrijhandelszone via douane-unie tot economische unie en tenslotte tot economisch/monetaire unie.

Hoe verder de samenwerking zich uitstrekt des te meer moet een deelnemend land zijn zeggenschap over de eigen economie overdragen aan de Unie.

Internationaal ontstaan zo economische machtsblokken die af en toe met elkaar in conflict komen (handelsoorlogen) omdat men de individuele belangen hoger inschat dan de voordelen van internationale samenwerking.

Hoofdstuk 2: Problemen bij de samenwerking

Milieubeleid

De [Europese Unie](#) streeft naar bescherming en verbetering van het milieu. Dat is in het belang van de huidige én toekomstige bewoners van Europa.

Vervuiling trekt zich niets aan van landsgrenzen. Daarom is de bestrijding van problemen zoals water- en luchtverontreiniging alleen mogelijk als landen samenwerken. In Europa wordt dan ook steeds meer samengewerkt op dit gebied. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met andere factoren, zoals economische belangen.

Een groot deel van de Nederlandse milieuwetgeving is het gevolg van Europese voorschriften.

Opdracht 9

- Is hier sprake van een collectief goed? Licht je antwoord toe.
- Wat wordt bedoeld met de opmerking: "Daarbij moet ook rekening worden gehouden met andere factoren, zoals economische belangen."
- Bestaat de kans dat hier een "prisonersdilemma" optreedt? Geef argumenten voor je standpunt.

Misschien heb je met het maken van een werkstuk of Praktische Opdracht al wel eens gemerkt hoe lastig het is om samen te werken. Je moet het eens worden met elkaar en op elkaar kunnen vertrouwen. Alle leden van het groepje hebben zo hun eigen belangen en die proberen ze zo goed mogelijk na te streven. Je kent vast ook wel de "free-riders" in zo'n groepje: de mensen die zich niet of nauwelijks inspannen maar wel meedelen in het (goede) cijfer waar de rest zo z'n best voor heeft gedaan.

Bij internationale samenwerking doen zich dezelfde problemen voor. Ook in de EU kost het soms grote moeite om het eens te worden en zijn er landen die zich totaal niet inspannen om het beleid tot een succes te maken. Dit gebeurt door de regels niet (of nauwelijks) te controleren, door voorstellen tegen te houden, door de regels op geheel eigen wijze te interpreteren enz.

Hieronder volgen enkele voorbeelden die je gemakkelijk zelf kunt aanvullen als je het nieuws een beetje volgt.

Spannend EU-overleg over vereenvoudiging btw voor bedrijven - Hoofdinhoud

4 december 2007, 7:51

BRUSSEL (ANP) - Ministers van Financiën van de EU-landen doen dinsdag een nieuwe poging om de btw voor bedrijven in Europa fors te versimpelen. Doel is dat bedrijven steeds in eigen land de bonnetjes uit andere EU-landen kunnen aftrekken.

Bedrijven moeten de buitenlandse btw-betalingen nu nog terugvragen in het buitenland. Kleine bedrijven laten dat vaak maar zitten: ze vrezen te veel rompslomp. Met een enkel btw-loket zouden Nederlandse ondernemers er per saldo op vooruit gaan.

Maar vooralsnog ligt Luxemburg dwars bij het besluit. Het land zegt 180 miljoen euro te verliezen als het niet langer de btw ontvangt van grote mediabedrijven als RTL.

Voorwaarden

De Luxemburgse premier en minister van Financiën Jean-Claude Juncker heeft zijn collega's daarom enkele voorwaarden gesteld. Hij eist vijf jaar uitstel van de EU-regels (tot 2015) en wil dat EU-landen 20 procent van de buitenlandse btw-inkomsten zelf mogen houden.

Voor Duitsland, Engeland en andere landen gaan deze eisen te ver. Staatssecretaris Jan Kees de Jager (Belastingen) vindt 2015 ook te lang duren voor ondernemers. Volgens ingewijden wordt het een spannend overleg.

Sarkozy en Merkel ruziën over mislukt EU-overleg

woensdag 8 oktober 2008 14:32

EU-landen hebben inmiddels afzonderlijk maatregelen getroffen tegen de uitdijende kredietcrisis. Intussen legt de Franse president Nicolas Sarkozy de schuldvraag over de mislukte EU-minitop ondubbelzinnig bij de Duitse bondskanselier Angela Merkel.

Afgelopen zaterdag kwamen de regeringsleiders van

Groot-Brittannië, Italië en Duitsland op initiatief [in Frankrijk bijeen](#) op uitnodiging van Sarkozy. Bedoeling was gezamenlijk het initiatief te nemen voor een Europees noodfonds waarmee Europese banken kunnen worden gesteund.

Mislukking

De Franse minister van Buitenlandse Handel Christine Lagarde had vorige week in de Duitse krant Handelsblatt voor oprichting van zo'n fonds gepleit. Volgens Lagarde moest de EU daarbij een voorbeeld nemen aan de Verenigde Staten waar [ook zo'n fonds](#) in het leven was geroepen. Maar de Europese minitop afgelopen zaterdag draaide uit op een mislukking. Volgens Franse media vindt Sarkozy dat dit de fout was van Merkel: 'Het was misschien een fiasco, maar niet die van mij, die van Merkel,' zou Sarkozy hebben gezegd.

Een woedende Merkel zou zelfs hebben gedreigd de top vroegtijdig te verlaten als Sarkozy het plan over een noodfonds zou doorzetten. De Duitse bondskanselier zou er op hebben aangedrongen dat elke lidstaat zijn eigen boontjes maar moet doppen.

Sarkozy wil af van visquota

PARIJS - De Franse president Nicholas Sarkozy wil af van de visquota en zal zich gedurende de termijn dat Frankrijk EU-voorzitter is, daarvoor inzetten.

Dat verklaarde hij zaterdag ten overstaan van Franse vissers in de kustplaats Boulogne-Sur-Mer.

"Het belangrijkste is de zaak van de visquota. We moeten daarvan af en we hebben de gelegenheid daarvoor te zorgen, omdat Frankrijk van 1 juli tot 31 december EU-voorzitter is", hield hij de vissers voor. "Visserij maakt deel uit van de Franse nationale identiteit", aldus Sarkozy.

Nieuws

Frankrijk bevoordeelt eigen truckchauffeurs

Frankrijk blijkt 75 tot 80 procent van de boetes voor nationale bedrijven wegens overtreding van de rusttijdenwet voor chauffeurs te seponeren. Buitenlandse vervoerders moeten echter meteen langs de weg betalen.

Drukte bij een parkeerplaats langs de autoroute in Frankrijk. De Fransen zouden boetes wegens overtreding van de rusttijdenwet makkelijk kunnen ontduiken. Dit blijkt uit onderzoek door professor Isabelle Bon-Garcin, specialist in vervoersrecht in Lyon.

VVD-Europarlementslid Jeanine Hennis-Plasschaert heeft daarover vragen gesteld aan de Europese Commissie.

Hennis-Plasschaert vraagt de Europese Commissie om Frankrijk om opheldering. „Het kan toch niet zo zijn dat een lidstaat van de EU overtredingen door de vingers ziet om de eigen vervoerssector te bevoordelen?! Dit leidt hoe dan ook tot discriminatie, direct of indirect”, aldus de Europarlementariër.

Elke lidstaat is volgens EU-regels verplicht om twee maal per jaar cijfers te verstrekken over de niet naleving van de rij- en rusttijden. Op basis van de door de lidstaten verstrekte statistische gegevens stelt de Commissie vervolgens verslagen op, maar onlangs gaf de Commissie aan dat zo'n vergelijking niet mogelijk was. Frankrijk geeft bijvoorbeeld niet aan welk deel van de geconstateerde overtredingen aan buitenlandse chauffeurs wordt toegedeeld.

Als enige geeft Frankrijk een totaalcijfer, zo stelt Hennis-Plasschaert. Uit het onderzoek van Bon-Garcin concludeert zij dat Frankrijk 75-80 procent van de boetes voor de nationale bedrijven seponereert. Buitenlandse vervoerders die meteen langs de weg betalen, hebben geen enkel sepot.

Zij vraagt de Commissie daarom of hier geen sprake is van discriminatie van buitenlandse chauffeurs en of Brussel Frankrijk hierop zal aanspreken en zonodig maatregelen zal treffen.

Opdracht 10

- a. Formuleer bij alle vier de artikelen wat het gemeenschappelijk belang is en welk individueel belang de samenwerking moeilijk maakt.

Europees Parlement zwengelt uitbreidingsdiscussie aan

De verdere uitbreiding van de [Europese Unie](#) dreigt de komende maanden een heet hangijzer te worden in de discussie over de nieuwe uitbreidingsstrategie van de Europese Commissie. Het [Europees Parlement](#) heeft eind juni een kritisch rapport van de Duitse [Europarlementariër](#) Elmar Brok (EVP) goedgekeurd. Dit rapport over de koers die de Commissie voor ogen staat, benadrukt dat het absorptievermogen van de Europese Unie beter overwogen moet worden bij een nieuwe uitbreiding. Ierland heeft bovendien met zijn 'nee' tegen het [Europese Hervormingsverdrag](#) een flinke scheut olie op het vuur gegooit.

Voor meer informatie zie: <http://www.europa-nu.nl/9353000/1/j9vvh6nf08temv0/vh7ip6kchyyo>

De EU is de laatste jaren sterk gegroeid, met name doordat veel Oost-Europese landen zijn toegetreden. Dat heeft natuurlijk enorme economische en politieke voordelen (en ook nadelen), maar maakt de besluitvorming en de naleving van de EU-afspraken alleen maar lastiger. Het is vooral daarom dat de EU-commissie met voorstellen voor bestuurlijke hervorming gekomen zijn die vorm gekregen hebben in een "Europese grondwet". Nederland en Frankrijk hebben tegen deze grondwet gestemd, maar realiseren zich dat er wel wat moet gebeuren om Europa bestuurbaar te houden. Om het gemeenschappelijk belang goed te kunnen dienen moet de Europese overheid middelen hebben om de individuele lidstaten te kunnen dwingen om het beleid ook goed uit te voeren. Straffen als dat niet gebeurt zijn daarbij soms een nuttig instrument.

Europarlement legt lidstaten boete op als ze jaarlijkse Europese klimaatdoelen niet halen

Met dank overgenomen van Milieudefensie, gepubliceerd op 7 oktober 2008.

Amsterdam, 7 oktober 2008 -- Het Europarlement heeft vandaag besloten dat lidstaten die de jaarlijkse Europese klimaatdoelen niet halen een forse boete krijgen. Ook willen de [Europarlementariërs](#) de helft van de veilingopbrengsten van de emissierechten reserveren voor klimaatbeleid in ontwikkelingslanden. Milieudefensie vindt dat stappen voorwaarts. Rondt negatief is Milieudefensie over de enorme financiële injectie die het parlement wil geven aan de opslag van CO₂ in oude gasvelden. Willem Verhaak, campagneleider Klimaat

bij Milieudefensie: "Afvang en opslag van CO₂ bij kolencentrales is maar een tijdelijke oplossing, daar moeten we geen belastinggeld aan besteden. Juist echte duurzame oplossingen als het gebruik van aardwarmte, zonne – en windenergie moeten veel meer financiële ondersteuning krijgen."

Bron: http://www.europa-nu.nl/9353000/1/j9vvh6nf08temv0/vhyz75wb8azx?ctx=vh75qggdhtzr&start_tab0=20

Opdracht 11

Zoek op de site van de EU

(<http://www.europa-nu.nl/9353000/1/j9vvh6nf08temv0/vh7ip6kchyyo>)

naar argumenten in de uitbreidingsdiscussie en bepaal je standpunt in de discussie over de uitbreiding van Europa.

Vergelijk met klasgenoten of zij dezelfde afweging hebben gemaakt.

Samenvatting

Zoals uit het bovenstaande wel blijkt is er telkens sprake van een afweging van voor- en nadelen van samenwerking. Als de gemeenschappelijke belangen groot zijn en de voordelen van samenwerken opwegen tegen de nadelen is het verstandig om samen te werken. Dat betekent soms dat enkele individuele belangen (denk aan het voorbeeld van de Franse vissers) niet goed behartigd worden. Maar het totale effect van deelname aan de EU moet dat (ruimschoots) goedmaken. De valkuil is dat er compromissen worden bereikt die én de individuele belangen niet goed dienen én het algemeen belang niet optimaal dienen. We hebben dan te maken met een "gevangenendilemma".

Hoofdstuk 3: De monetaire Unie

Akkoord Golfstaten over monetaire unie

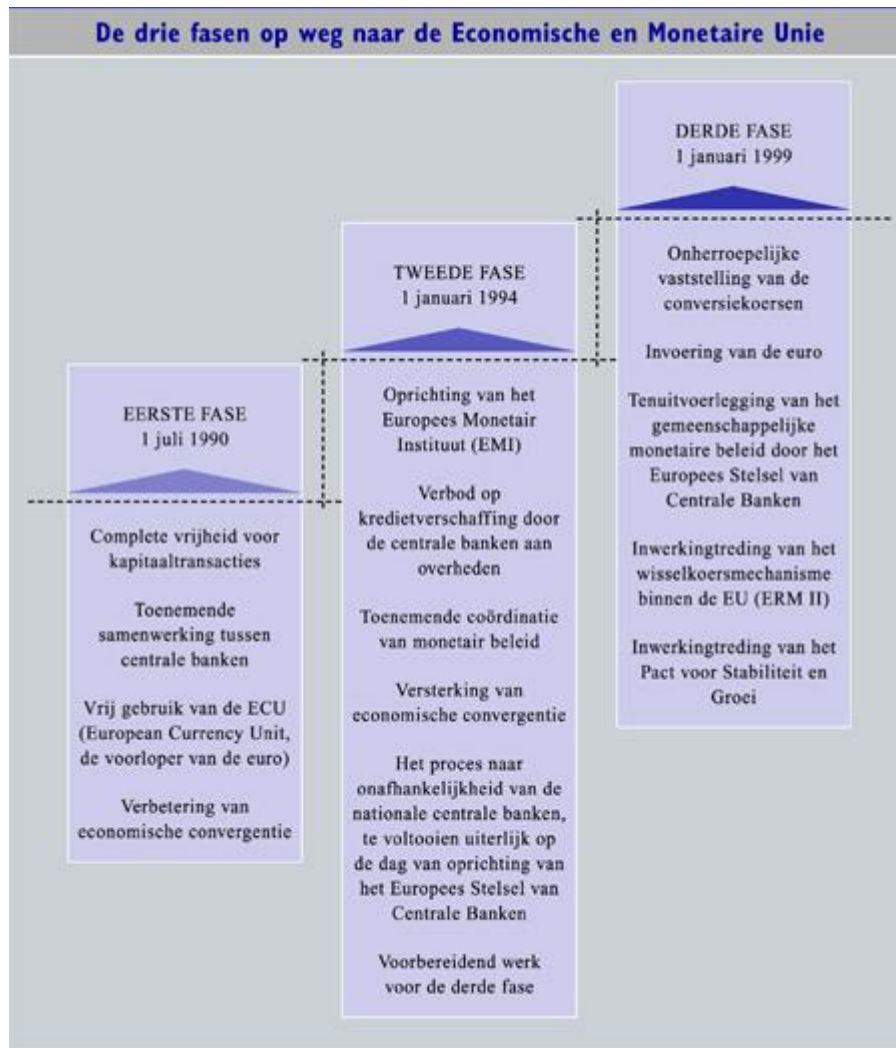
MUSCAT - Een groep Golfstaten heeft dinsdag afspraken gemaakt over de vorming van een monetaire unie.

In eerste instantie wordt volgend jaar voorzien in een overlegorgaan voor monetaire zaken. Uiteindelijk moeten er een gezamenlijke centrale bank en één munteenheid komen.

Landen

Het gaat om de landen Saudi-Arabië, Koeweit, Qatar, Bahrein, de Verenigde Arabische Emiraten en Oman. De leiders van deze Golfstaten waren dinsdag in Oman bijeengekomen voor hun jaarlijkse top. Het akkoord is opgesteld door hun ministers van Financiën.

Wanneer de gezamenlijke munteenheid er komt, is niet bekend. Het oorspronkelijke tijdstip van 2010 is nog altijd een twistpunt tussen de betrokken Golfstaten.

Twee voorbeelden van een monetaire unie: De Golfstaten en de EMU

Wat brengt deze landen ertoe om hun eigen vertrouwde en soms zeer geliefde munt op te geven en een nieuwe gezamenlijke munt in te voeren?

Ook hier draait het om geld. Eén munt betekent dat er geen omwisselkosten meer zijn. Maar belangrijker nog is dat de koersrisico's tot het verleden behoren.

Voor de invoering van de euro betekende zaken doen met bv. Frankrijk dat je op het moment van het afsluiten van een transactie die over een half jaar zou plaatsvinden nog niet wist hoeveel je in guldens precies zou ontvangen of betalen, want dat hing af van de koers van de Franse frank op het moment van betaling. Een voorbeeld:

Opdracht 12

Een Nederlandse wijnimporteur sluit onder het genot van een goed glas wijn een contract met een Franse wijnboer. De prijs van een fles wijn wordt vastgesteld op Ff 7,50. Op het moment van afsluiten van het contract is de koers van de Franse frank ff 1,- = Fl 0,33. Op het moment van levering, enkele maanden later, is de koers veranderd: Ff 1,- = Fl 0,35. De importeur heeft 5000 flessen besteld en ontvangen. Hij heeft de flessen een dag na het sluiten van het contract doorverkocht aan een grote supermarkt voor Fl 2,50.

- Bereken wat een fles wijn kostte op het moment van het afsluiten van het contract en op het moment van levering.
- Wat dacht de importeur te verdienen aan deze transactie en wat verdient hij er in werkelijkheid aan?

Je ziet in het voorbeeld van opgave 12 dat koersverschillen vervelende (en natuurlijk ook prettige) gevolgen kunnen hebben. In de economische praktijk blijkt dat onzekerheid, zoals die ontstaat bij steeds veranderende wisselkoersen, een remmende werking heeft op de handel. Ondernemers zien de risico's en schrikken daar soms toch voor terug. Als landen overschakelen op een systeem van één munt dan is deze onzekerheid uitgeschakeld en dat zal de handel tussen de aangesloten landen bevorderen.

Een tweede voordeel is dat je samen sterker staat in de monetaire wereld.

IJsland overweegt euro of dollar

Gepubliceerd: 30 november 2008 14:48 | Gewijzigd: 1 december 2008 20:38

ANP

Reykjavik, 30 nov. IJsland overweegt over te stappen naar de euro of de dollar als munteenheid om de financiële problemen het hoofd te bieden.

Dat zei de IJslandse premier Geir Haarde dit weekeinde in een interview met persbureau Reuters.

Haarde gaf aan dat de IJslandse kroon het niet goed heeft gedaan in de financiële crisis. Hij zei verder dat het moeilijk is voor IJsland om over te stappen naar de euro. De Europese Centrale bank heeft eerder aangegeven dat ze niet wil dat landen de euro nemen zonder de standaardprocedure te volgen. De eerste stap daarin is lid worden van de Europese Unie.

De uitspraken van Haarde komen op een moment dat de woede van de bevolking tegen de regering hoog is opgelopen. Gisteren gingen voor de achtste week op rij duizenden IJslanders de straat op om te protesteren tegen de gevolgen van de financiële crisis.

Veel IJslanders willen nieuwe verkiezingen en houden de regering verantwoordelijk voor de penibele financiële situatie waarin het land verkeert. Haarde stelt dat nieuwe verkiezingen leiden tot meer instabiliteit, iets wat de economie in IJsland volgens hem niet aankan.

De IJslandse economie staat onder grote druk na het instorten van het financiële systeem van het land. De grote banken van het land zijn inmiddels genationaliseerd. De 320.000 bewoners van het eiland staat een zware economische tijd te wachten. De economie krimpt volgend jaar naar verwachting met 10 procent, de werkloosheid neemt toe en het consumentenvertrouwen is ingestort.

Door de kredietcrisis en de situatie rond Icesave en Landisbanki is de vraag naar de IJslandse kroon sterk teruggelopen en daardoor is de koers sterk gedaald. De financiële positie van IJsland is zorgwekkend. Als IJsland de euro zou hebben dan waren de gevolgen duidelijk minder ernstig. De Euro houdt goed stand in de financiële crisis omdat een groot aantal landen waken over de stabiliteit van de munt. We komen hier later nog op terug. Samen sta je sterk en kun je een stootje hebben.

De Economische en Monetaire Unie (EMU)

Een groep van 12 landen binnen de 15 EU-landen wilde komen tot een monetaire unie, dat wil zeggen dat ze één overkoepelende centrale bank wilden oprichten en samen met één nieuwe munt gaan betalen. Duitsland, Ierland, Nederland, Griekenland, Frankrijk, Luxemburg, Oostenrijk, Finland, België, Italië, Portugal en Spanje zijn gaan betalen met de euro. Daarna zijn Slovenie (in 2007), Cyprus en Malta (in 2008) en Slowakije (in 2009) toegetreden.

Om mee te mogen doen moeten de landen lid zijn van de EU en verder spreken ze nog een aantal regels af waaraan de deelnemers moeten voldoen.

Deze regels zijn bedoeld om ervoor te zorgen dat de Euro een stabiele munt wordt en blijft. Daarom heet deze afspraak ook het Stabiliteitspact. Het is trouwens in Maastricht getekend in 1991 en in werking getreden in 1999.

Het Stabiliteitspact

Als landen besluiten samen met een nieuwe munt te gaan betalen moeten er een aantal dingen geregeld worden.

- a. Je wilt dat de munt zijn waarde uitgedrukt in koopkracht zoveel mogelijk behoudt
- b. je wilt de economische ontwikkeling in de deelnemende landen zoveel mogelijk op elkaar afstemmen
- c. je wilt ongewenste kapitaalstromen tussen de landen voorkomen

Om deze doelstellingen mogelijk te maken hebben de deelnemende landen afspraken gemaakt waaraan landen moeten voldoen om toe te mogen treden en waar ze zich als ze eenmaal lid zijn ook verder aan moeten houden willen ze geen straffen of boetes oplopen. Dit pakket afspraken noemen we het stabiliteitspact. De belangrijkste afspraken zijn:

1. het begrotingstekort van de overheid van een deelnemend land mag niet meer zijn dan 3% van het Binnenlands Product van dat land
2. De staatsschuld mag niet meer bedragen dan 60% van het Binnenlands Product (BBP) van dat land.
3. Rentetarieven mogen niet te ver uiteenlopen

De eerste twee maatregelen moeten voorkomen dat de geldhoeveelheid in een land al te veel gaat toenemen door een overheid die veel te veel leent en uitgeeft. Hierdoor zou de vraag naar goederen de productiecapaciteit van dat land kunnen gaan overtreffen waardoor de prijzen kunnen gaan stijgen (zie lesbrief Inflatie). De ECB en de centrale banken van de aangesloten landen letten hier op en als een land de regels overtreedt dan kunnen sancties opgelegd worden. Tot op heden is het zover nog niet gekomen, hoewel sommige landen de regels al wel hebben overtreden. In verband met de huidige kredietcrisis zijn de strenge begrotingsnormen wat opgerekt zodat landen tijdelijk meer begrotingstekort kunnen hebben dan de 3%-norm.

Opdracht 14

Zoek op het internet (ECB, DNB of Google) naar de huidige grenzen die aan het begrotingstekort van lidstaten worden gesteld in verband met de kredietcrisis.

Als de rentetarieven van de deelnemende landen te ver uiteen gaan lopen kan het gebeuren dat de landen met de hoogste rentetarieven veel kapitaal naar zich toetrekken omdat binnen de EU vrij verkeer van (personen en) kapitaal toegestaan is.

Opdracht 15

Europese Centrale Bank (ECB)

De twaalf aangesloten landen hebben allemaal een nationale Centrale Bank. De presidenten van deze nationale centrale banken zitten samen in het Eurosysteem onder voorzitterschap van de president van de ECB. De eerste president van de ECB was de Nederlander Wim Duisenberg, de huidige president is de Fransman Jean Claude Trichet. Deze ESCB bepaalt het monetaire beleid. De ECB voert dit beleid uit en controleert of de lidstaten zich aan de regels houden. Voor meer informatie over ESCB en ECB ga je naar : www.ecb.eu of www.dnb.nl .

De belangrijkste opdracht van de ECB (en de ESCB) is de waarde van de Euro stabiliseren. Hierbij richt de ECB zich op de binnenwaarde van de Euro, dat wil zeggen de waarde van de Euro uitgedrukt in wat je ervoor kunt kopen (koopkracht). Dat betekent dus dat de ECB moet zorgen dat er niet teveel inflatie is. De inflatie mag niet boven de 2 % uitkomen, want dan grijpt de ECB in..

De buitenwaarde van de Euro, dat is de wisselkoers, wordt door de ECB vrijgelaten omdat het overgrote deel van de internationale handel van de lidstaten van de EMU (ongeveer 80%) onderling binnen het Eurogebied plaatsvindt, zodat koersveranderingen maar een beperkt effect hebben op de internationale handel. In uitzonderlijke gevallen

kan de ESCB natuurlijk toch besluiten om via interventie iets aan de koers van de Euro te doen.

Om de inflatie binnen de perken te houden (minder dan 2%) heeft de ECB als belangrijkste instrument de rente. Als de ECB de rente verhoogt wordt het voor handelsbanken (Rabo, ING) duurder om bij hun eigen Centrale Bank te lenen. Deze banken rekenen de hogere rente door aan hun klanten. Deze klanten (consumenten en bedrijven) zullen dus minder lenen en meer sparen waardoor ze minder kunnen besteden. Hierdoor zal de vraag naar goederen beneden de capaciteitsgrens van de bedrijven komen en zullen de prijzen minder stijgen, niet verder stijgen of zelfs gaan dalen.

Een bezwaar is wel dat bedrijven dan ook duurder moeten lenen en dat remt de investeringen af die misschien juist wel nodig zijn om de capaciteit te vergroten. Bovendien is de economische ontwikkeling niet in alle landen gelijk. Sommige landen hebben wel last van inflatie, andere hebben daar minder last van.

De ESCB moet in deze situatie een afweging maken en beslissen of er iets moet gebeuren en zo ja wat er dan moet gebeuren.

Als de inflatie binnen de aanvaardbare grenzen blijft kan de rente weer omlaag zodat de economie door de lagere rente en de grotere kredietverlening weer kan groeien.

Inflatie eurozone naar 1,6 procent

06-01-2009 | Gepubliceerd 11:30
06-01-2009 | Laatst bijgewerkt 14:02

De inflatie in de eurolanden is gedaald naar 1,6 procent op jaarbasis. Dat is het laagste niveau sinds oktober 2006.

Dat blijkt uit een dinsdag gepubliceerde eerste raming van het Europees statistisch bureau Eurostat. In november lag de inflatie in de eurozone nog op 2,1 procent.

Analisten gepolst door persbureau Reuters dachten dat de inflatie in december zou dalen tot 1,8 procent. De lagere inflatie is vooral het gevolg van de gedaalde energieprijzen.

Recordniveau in juni

In juli werd door de explosief gestegen prijzen van olie nog een recordniveau van 4 procent bereikt. De inflatie ligt nu ruim onder het niveau van ongeveer 2 procent waar de Europese Centrale Bank op mikt. Dat vergroot de bewegingsruimte voor de ECB om de rente verder te verlagen om zo de Europese economie te ondersteunen.

De ECB verlaagde begin december de rente met 0,75 procentpunt tot 2,5 procent. Dat was de scherpste renteverlaging door de bank ooit. Naar verwachting gaat de ECB volgende week de rente opnieuw verlagen.

De lagere inflatie is ook het gevolg van de onder druk van de economische malaise afgezwakte consumentenbestedingen. De economie van de eurolanden belandde in het derde kwartaal voor het eerst sinds de oprichting van de eurozone tien jaar geleden in een recessie. Naar verwachting krimpt de economie van het eurogebied volgend jaar met 0,5 procent.

De eurozone telt tegenwoordig zestien landen. Slowakije werd per 1 januari lid van de eurozone.

Opdracht 13

Zoek uit of de Amerikaanse Centrale Bank (de Federal Reserve Bank of kortweg Fed) ook een dergelijk beleid voert als reactie op de kredietcrisis.

